

85. møde

Torsdag den 17. april 1986 kl. 10.00

Dagsorden:**1) Første behandling af lovforslag nr. L 234:**

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Forbud mod hemmeligholdelse af vidneforklaringer).

2) Første behandling af lovforslag nr. L 174:

Forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.

3) Første behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om ændring af lov om private registre m.v.

Af Leif Hermann (SF) m.fl.

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om revision af lov om offentlige myndigheders registre.

Af Ebba Strange (SF) m.fl.

5) Første behandling af lovforslag nr. L 195:

Forslag til lov om ændring af våbenloven. (Eksportfrihed for elektroniskindustrien, værfter m.fl.).

Af Dohrmann (FP) m.fl.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Medlemmer af folketinget Erik B. Smith (S), Jytte Andersen (S), Bakholt (S), Ole Vagn Christensen (S), Søren B. Jørgensen (S)

og Kaj Poulsen (S) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Delefterløn).

Lovforslag nr. L 239).

Medlemmer af folketinget Bernhard Baunsgaard (RV), Lone Dybkjær (RV), Dagmar Mørk Jensen (RV) og Niels Helveg Petersen (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpeelse af miljølovgivningen.

(Beslutningsforslag nr. B 137).

Uddannelsesudvalget har afgivet tillægsbetænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. (Børtfald af undervisningsministeriets og amtsrådenes godkendelsesbeføjelser, forenkling af klageregler, styrkelse af skolenævn m.v.). (Lovforslag nr. L 47).

Eksemplarer er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Erik B. Smith (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Delefterløn).

(Lovforslag nr. L 239).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpeelse af miljølovgivningen.

(Beslutningsforslag nr. B 137).

Jeg skal i tilslutning hertil citere følgende fra bogen »Økonomisk kriminalitet – en antologi« (Informations Forlag, 1980), redigeret af universitetslektor Jørgen Jepsen:

[Bernhard Baunsgaard]

»Nogle miljøkrænkelser har en akut og kortvarig karakter, medens andre kan have kroniske virkninger og varigt ændre menneskenes livsbetingelser, livskvalitet og overlevelsesmuligheder. De kan have meget alvorlige økonomiske konsekvenser for samfundet – og de kan indebære betydelige økonomiske fordele for enkelte erhvervsdrivende, der overtræder loven. Foruden at skade de individuelle ofre, lokalsamfundet og samfundet som helhed (f.eks. i kraft af indirekte omkostninger til behandling af og forsorg for ofrene eller til genoprettelse af et ødelagt miljø) kan miljøkriminaliteten virke konkurrenceforvridende og på længere sigt bevirke en usund udvikling af erhvervslivet.

Miljøkrænkelsernes alvorlige samfundsmæssige konsekvenser og de menneskelige lidelser, de kan medføre, gør det naturligt at behandle dem som *kriminalitet*, idet de påkalder sig en moralsk fordømmelse, der ligger på linje med den misbilligelse, som straffelovens anvendelse efter flere strafferegler er udtryk for.

Ser vi på den *retlige* regulering, er det imidlertid karakteristisk, at den fortrinsvis sker gennem særlovgivningen, og at der i miljøpolitikken er en præference for en række forskellige andre påvirkningsmidler, medens straf opfattes som et sidste våben, når alle andre påvirkningsmidler har vist sig ineffektive.« (Side 134).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 234:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Forbud mod hemmeligholdelse af vidneforklaringer).

(Fremsat 9/4 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Torben Lund (S):

Så befinder vi os igen i en situation, hvor to væsentlige retspolitiske hensyn står over for hinanden og vel også kan være vanskelige at forene, og denne gang er det så spørgs-

målet om anonyme vidner i vore retssale, hvor vi på den ene side har hensynet til retshåndhævelsen, til en effektiv bekæmpelse af den grove kriminalitet, og på den anden side har tiltaltes muligheder for reelt at forsvare sig.

Jeg tror, det er rigtigt at konstatere, at der i de senere år er fremvokset et kriminelt miljø, et rockermiljø og et narkomiljø, hvor man ved trusler og terror er i stand til at skræmme vidner til at nægte at afgive forklaring, også selv om det drejer sig om meget grov kriminalitet. Og det er selvfølgelig stødende mod retsbevidstheden.

Alligevel må vi sige nej til anonym vidneførsel, måske dog med en lille ventil – det skal jeg vende tilbage til senere. Jeg mener ikke, vi kan bringe vores retssystem i en situation, hvor en tiltalt bliver afskåret fra at blive bekendt med det grundlag, med de forklaringer, hvorpå tiltalen mod ham er rejst. Det giver selvfølgelig ikke den tiltalte en reel forsvarsmulighed, hvis man etablerer et sådant system, og derfor kan vi tilslutte os retsplejerådets flertalsforslag og justitsministerens forslag om, at det nu lovfæstes, at en tiltalt altid har krav på at få kendskab til indholdet af de vidneforklaringer, der afgives i sagen imod ham. Det må være et ufravigeligt krav. Tilbage er der så spørgsmålet om vidnets identitet, vidnets navn, stilling og bopæl. Kan der være tilfælde, hvor ganske særlige hensyn taler for, at man kan hemmeligholde vidnets identitet over for tiltalte?

Jeg vil gerne sige, at vi finder også det meget betænkeligt, men vi er da ikke blinde for, at retstilstanden selvfølgelig ikke må udvikle sig sådan, at man ved fremsættelse af trusler skal kunne undslå sig en retsforfølgning, og derfor er vi åbne over for at drøfte, om der i retsplejerådets betænkning sammenholdt med de høringssvar, vi netop har fået fra forskellige myndigheder, er fremført sådanne nye argumenter, som kunne tale for, at der bør være enkelte undtagelsesmuligheder fra det totale forbud mod vidneanonymitet.

Vi ser hen til et interessant udvalgsarbejde.

Hagen Hagensen (KF):

Retssamfundet skal yde retsbeskyttelse over for den forurettede, over for den, der er tiltalt, og over for vidnet, der som borger-